

SGI Statens geotekniska institut

Redovisning av arbetet med Delegationen för Göta älv

Återrapportering 2018-06-25

Dnr 1.1-1711-0738

Linköping 2018

Dnr 1.1-1711-0738

SGL 2018, *Redovisning av arbetet med Delegationen för
Göta älv – Åtterrapporing 2018-06-25*

SGI Statens geotekniska institut

Redovisning av arbetet med Delegationen för Göta älv

Återrapportering 2018-06-25

Linköping 2018

Förord

Statens geotekniska institut (SGI) har fått i uppdrag av regeringen att inrätta en delegation för Göta älv. SGI har i regleringsbrevet för budgetår 2018 ett återrapporteringskrav för att samlat redovisa hur anslag 1:10 ap.8 "Klimatanpassning-Göta älv-del till SGI" har använts för 2018. Redovisningen avser upprättandet av och verksamheten vid Delegationen för Göta älv inklusive fördjupade geotekniska undersökningar samt arbetet med utbetalningar av bidrag för planering och genomförande av åtgärder som minskar sannolikheten för ras och skred.

Delegationens arbete omfattar att samordna, prioritera och stödja insatser som minskar sannolikheten för ras och skred längs Göta älv i områden med skredrisk. I arbetet ingår också besiktning och kontroll av Göta älv och geotekniska utredningar.

SGI överlämnar härmed denna redovisning för utfört arbete tom 2018-06-25.

Linköping 2018-06-25

Åsa-Britt Karlsson
Generaldirektör

Innehållsförteckning

1. Beskrivning av uppdraget	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Mål och inriktning	2
1.3 Uppdragsgrupp	3
2. Utfört arbete	3
2.1 Bidragsförordning och instruktionsändring	3
2.2 Upprättande av delegation	3
2.3 Delegationens uppgift	4
2.4 Inrättande av sekretariat vid SGI	4
2.5 Sekretariatets uppgift	5
2.6 Riskanalys och åtgärder för uppdraget.....	6
2.7 Samrådsprocess och möten i delegationen.....	6
2.8 Utformning av förslag till åtgärdsprocess.....	7
2.9 Utformning av förslag till ansökningsprocess.....	7
2.10 Framtagande av geotekniska utredningar	8
2.11 Kontroll och besiktning av Göta älv	8
2.12 Utbetalning av bidrag för planering och genomförande av åtgärder ..	9
3. Ekonomi.....	9

1. Beskrivning av uppdraget

I december 2017 gav regeringen i uppdrag åt Statens geotekniska institut (SGI) att inrätta en delegation för Göta älv. För budgetår 2018 preciseras anslag 1:10 ap.8 "Klimatanpassning-Göta älv-del till SGI". Anslagsposten får användas dels för verksamheten vid Delegationen för Göta älv som ska upprättas vid SGI, dels för utbetalning av bidrag för planering och genomförande av åtgärder som minskar sannolikheten för ras och skred. Posten får även användas för utbetalning av statsbidrag efter beslut av regeringen.

1.1 Bakgrund

SGI genomförde under åren 2009-2011 på uppdrag av regeringen en kartering av risker för skred längs hela Göta älv (regleringsbrev M2008/4694/A, SGI Dnr 6.1-1203-0204). Kartläggningen visade att det inom Göta älvdalen finns många områden med hög skredrisk redan för dagens förhållanden och att riskerna ökar i ett förändrat klimat. Klimatförändringen innebär att ca 25 procent av de kartlagda områdena kommer att få en högre risknivå fram till år 2100, om inga åtgärder vidtas. Göta älv är dricksvattentäkt för ca 700 000 människor i Västra Götalandsregionen. Ett skred i ett förorenat område kan få katastrofala följder för vattenförsörjningen. Ras och skred kan också påverka bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner som vägar, järnvägar, farleder, vattenverk och elförsörjning.

Karteringen utmynnade i att SGI i februari 2013 fick i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på hur genomförande av klimatanpassningsinsatser som minskar skredriskerna i Göta älvdalen kan samordnas (S2012/2921/PPB (delvis)). Uppdraget redovisades 2013-11-11 i rapport "Delegation för klimatanpassningsinsatser avseende skredrisker i Göta älvdalen" (SGI Dnr 1.1-1303-0220). Uppdraget genomfördes i samverkan med många aktörer. Ett förslag på utformning och finansiering av en delegation presenterades. Delegationen föreslogs ges ett övergripande ansvar för samordning och prioritering av skredminskande insatser i Göta älvdalen samt för utredningar och rekommendationer för åtgärder. Ett förslag gavs till finansiering av delegationens arbete. Båda nämnda utredningar har utgjort underlag för regeringens beslut om att inrätta en delegation för Göta älv. En återrapporering av hittills utfört arbete görs i denna rapport.

1.2 Mål och inriktning

Uppdragets mål är att inrätta en delegation för Göta älv och att dela ut bidrag till genomförande av åtgärder. Delegationen ska samordna, prioritera och stödja insatser som minskar sannolikheten för ras- och skred i områden längs Göta älv med skredrisk.

I SGI:s arbete ingår att:

- Bistå departementet vid framtagande av bidragsförordning och instruktionsförändring
- Upprätta en delegation och utse ledamöter
- Inrätta ett sekretariat vid SGI
- Att göra en riskanalys för uppdraget
- Genomföra möten i delegationen

- Utforma förslag till åtgärds- och ansökningsprocess
- Utföra geotekniska utredningar
- Kontroll och besiktning av Göta älv
- Utbetalning av bidrag för planering och genomförande av åtgärder

1.3 Uppdragsgrupp

En styrgrupp och uppdragsgrupp tillsattes för att arbeta med förberedelser och inrättande av delegation till dess att ett sekretariat finns på plats.

Styrgrupp:

Åsa-Britt Karlsson, GD

Glenn Sundberg, Stf GD

Uppdragsgrupp:

Yvonne Rogbeck, uppdragsledare

David Bendz, Stf uppdragsledare

Rebecca Bertilsson

Helene Kennedy

Maria Kristensson

Bo Lind

HannaSofie Pedersen

Per Samuelson

Jasmina Berberovic

2. Utfört arbete

I kapitlet redovisas utfört arbete tom juni 2018.

2.1 Bidragsförordning och instruktionsändring

Under våren har SGI bistått departementet vid framtagande av bidragsförordning och instruktionsändring. Vi tycker att samarbetet varit väldigt givande och att tydliga förutsättningar har getts för att kunna genomföra vårt uppdrag på ett effektivt sätt. Bidragsförordningen och instruktionsändringen utfärdades den 12 april och publicerades den 19 april 2018. Förordningen trädde i kraft den 3 maj 2018. Dessa dokument ger förutsättningarna för hur bidrag kan betalas ut och hur delegationen kan upprättas.

2.2 Upprättande av delegation

När bidragsförordning och instruktionsändring fanns på plats den 3 maj 2018 inbjöd SGI de organisationer som regeringen pekade ut för att ingå eller inbjudas att ingå i delegationen. Organisationerna inbjöds att nominera två ledamöter, en man och en kvinna. SGI har den 11 juni utsett ledamöter för en period om fyra år.

Delegationen för Göta älv består av följande personer:

Åsa-Britt Karlsson, Ordförande i delegationen

Per Bohlin, Chef Delegationen för Göta älv

Ledamöter:

Anders Dahlberg	Vänersborgs kommun
Håkan Falck	Trollhättans kommun
Karin Holmström	Lilla Edets kommun
Barbro Sundström	Ale Kommun
Anna Silfverberg Poulsen	Kungälv kommun
Lisa Nordahl	Länsstyrelsen Västra Götaland
Leif Gustavsson	Länsstyrelsen Värmland
Margareta Nisser	Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap
Per Lagerström	Sjöfartsverket
Bengt Rydhed	Trafikverket
Claes-Olof Brandesten	Vattenfall
Victoria Svahn	Göteborgs stad

Västra Götalands läns landsting har inbjudits att delta i delegationen, men de har tackat nej på grund av att de anser att delegationens frågor inte omfattar de områden som de har ansvar för.

2.3 Delegationens uppgift

Delegationen är rådgivande till SGI och lämnar i yttranden inför beslut om bidrag. Dessa beslut fattas av SGI:s generaldirektör Åsa-Britt Karlsson, som också är ordförande i delegationen. SGI har informerat delegationen om att det är ett lagarbete som skall bedrivas i delegationen. SGI önskar en nära dialog med delegationens ledamöter vid beredning av ärenden och beslut.

Delegationen har informerats om att deras huvudsakliga uppgifter är att:

- Upprätta och löpande uppdatera en plan för att genomföra stabilitetsförbättrande åtgärder längs Göta älvdalen på kort och lång sikt
- Samordna insatser för ras- och skredsäkring och stödja planeringen av stabilitetsförbättrande åtgärder
- Sprida information och kunskap om klimatanpassningsarbetet med ras- och skredrisker till berörda aktörer
- Lämna yttrande till SGI över ansökningar om bidrag för planering och genomförande av stabilitetshöjande åtgärder i enlighet med förordningen

2.4 Inrättande av sekretariat vid SGI

För att på ett ändamålsenligt sätt stötta delegationen i sitt arbete har SGI beslutat att inrätta ett sekretariat vid SGI. Beslutet har tagits avseende hur sekretariatet för delegationen ska utformas och införlivas i SGI:s organisation. Sekretariatet är direkt underställt GD, se organisationsschema i Figur 1. Sekretariatet planeras bestå av en chef, två geotekniker och en ekonom. Stödfunktioner på SGI:s avdelning Verksamhetsstöd behöver förstärkas för att ge stöd till delegationen. Till sekretariatet upphandlas juristkompetens för bland annat upprättande av avtal med kommunerna och hjälp vid upphandling.

Per Bolin har rekryterats som chef för delegationen. Han tillträder sin tjänst 1 juli 2018. Chefen kommer att ingå i SGI:s ledningsgrupp. Rekrytering av två geotekniker pågår. Upphandling av juristkompetens pågår. Befintlig SGI personal arbetar med uppdraget tills sekretariatet har full bemanning. Därefter kan befintlig personal bistå vid behov.

Figur 1. Organisationsschema SGI.

2.5 Sekretariatets uppgift

I uppdraget har ingått att utreda vilka uppgifter sekretariatet ska ha för att på ett ändamålsenligt sätt bistå delegationen genom att bereda underlag. I närtid kommer sekretariatet att ta fram ett förslag till plan för åtgärder på kort och lång sikt. Planen och andra framtagna underlag kommer sedan att diskuteras och förankras i delegationen.

Sekretariatets arbetsuppgifter blir huvudsakligen att:

- Leda delegationens arbete och bereda underlag till delegationen
- Administration av ansöknings- och bidragsprocessen
- Kommunikation med alla berörda parter
- Identifiera åtgärdsobjekt
- Upprätthålla och följa upp plan för åtgärder på kort och lång sikt
- Vara beställare och genomförare av fördjupade geotekniska utredningar
- Bedriva besiktning och kontroll längs Göta älv
- Ta fram vägledningar och rekommendationer

2.6 Riskanalys och åtgärder för uppdraget

Inom uppdraget har en riskanalys utförts för att identifiera risker och genomföra åtgärder för att minska riskerna. De risker som bedömts allvarligast är kopplade till fördröjd upphandling, personella resurser och fördröjt genomförande av åtgärder. Inrättandet av en delegation med tillhörande sekretariat ökar arbetsbelastningen på befintlig personal inom olika delar av SGI och åtgärder har vidtagits för att stötta upp de personella resurserna.

Fördröjning i beviljade åtgärdsprojekt kan orsakas av t ex vattendomar, försenad process hos kommunen eller målkonflikt mellan fastighetsägare. Det finns även en risk att finansieringsgraden är för låg för att kunna utföra åtgärder i den utsträckning som planerats. För att förebygga de externa riskerna är dialog med olika parter, t ex delegationens ledamöter, fastighetsägare, miljö- och vattendomstol en viktig åtgärd. En kommunikationsplan har upprättats.

2.7 Samrådsprocess och möten i delegationen

SGI har tagit fram ett förslag på samrådsprocess med möten i delegationen några gånger per år t ex:

- Diskussionsmöte för prioritering av objekt
- Beslutsmöte med yttrande om prioriterade objekt
- Strategimöten för upprättande av plan för åtgärder, möten med olika teman t ex prioriteringsgrunder, åtgärdsnivåer, klimatscenarier, flöde- och erosionsscenarier

Förutom möten i delegationen kommer SGI att ha bilaterala möten med ledamöterna i delegationen.

Ett informationsmöte hölls för delegationen den 22 maj 2018 i Göteborg. Till mötet inbjöds de båda föreslagna ledamöterna från varje organisation. På mötet var 11 av de 12 organisationer som tackat ja representerade. Totalt deltog 22 personer.

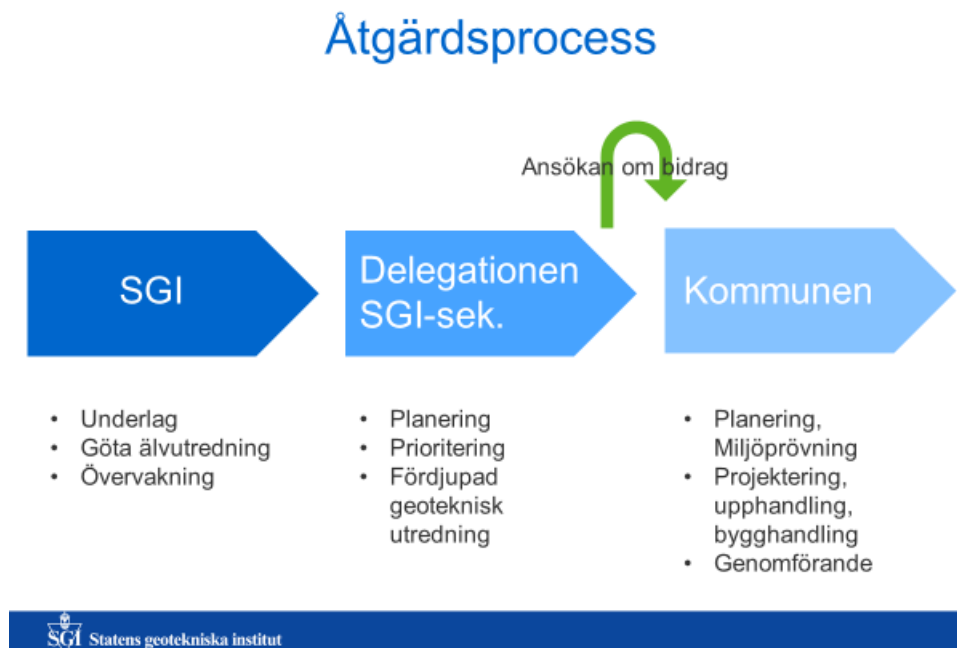
Deltagarna presenterade kortfattat vilka utmaningar man ser med klimatanpassning inom sin kommun eller myndighet. SGI presenterade bland annat delegationens uppdrag, sekretariatet, SGI:s karttjänst, förslag till åtgärds- och ansökningsprocess samt utfört och planerat arbete under året. Delegationens första möte blev lyckat och ett positivt avstamp inför kommande arbete.

En inspektionsresa på Göta älv kommer att genomföras med delegationen den 21 augusti. Miljöminister Karolina Skog har inbjudits att delta.

Beslutsmöte i delegationen hålls den 3 september. Senare under hösten hålls ett strategimöte.

2.8 Utformning av förslag till åtgärdsprocess

När klimatanpassningsåtgärder ska genomföras är det många steg i processen som ska genomföras, alltifrån undersökningar, planering, projektering, upphandling, genomförande, till uppföljning, kontroll och drift. SGI har tagit fram ett förslag till åtgärdsprocess och föreslagit vilka delar i processen som olika aktörer ansvarar för, se Figur 2. Förslaget har presenterats för delegationen, men det ska även tas upp vid ytterligare tillfälle för förankring.

Figur 2. Förslag till ansvariga aktörer för olika delar i åtgärdsprocessen.

2.9 Utformning av förslag till ansökningsprocess

I år kommer ansökningsprocessen att se annorlunda ut än kommande år, på grund av att åtgärder bör genomföras redan i år. SGI har tagit fram ett förslag till hur ansökningar bör beredas och beslutas framöver, se Figur 3. Förslaget har presenterats för delegationen, men ytterligare möte ska hållas för att förankra förslaget.

Ansökan om bidrag

Figur 3. Förslag till ansökningsprocess.

2.10 Framtagande av geotekniska utredningar

I skredriskkarteringen från 2012 redovisas skredrisknivåer i områden längs älven. Bedömningarna har gjorts utifrån översiktliga geotekniska undersökningar. Bedömningar gjordes även av var geotekniska förstärkningsåtgärder kan vara nödvändiga och kostnaderna för dessa bedömdes översiktligt.

För att kunna genomföra effektiva åtgärder till största samhällsnytta är det viktigt att tidigare geotekniska undersökningarna kompletteras och att fördjupade geotekniska utredningar utförs. Planering har påbörjats av sådana utredningar. Upphandling kommer att ske av ramavtalskonsulter för avrop av fältundersökningar och fördjupade geotekniska utredningar under hösten.

2.11 Kontroll och besiktning av Göta älv

I uppdraget ingår att besiktiga och kontrollera Göta älv. SGI:s planenhet ansvarar för besiktningens resa på älven för att kartlägga statusen på erosionsskydd och se om ras eller skred inträffat.

För att kontrollera bottenpografin i älven och göra jämförelse med tidigare mätningar så har SGI gått ut med förfrågningsunderlag för batymetrisk mätning (sjömätning). Anbud ska vara inne den 24 augusti och resultat från undersökningen ska redovisas senast den 30 november. Anbudsunderlaget avser batymetrisk mätning av hela Göta älv, från Göteborg till Vargön i Vänersborg. Avsikten med mätningen är att SGI ska följa upp eventuella förändringar av bottenpografin både avseende skred och andra massrörelser samt erosion och ackumulation. Resultatet av mätningarna ska utgöra underlag för beräkningar av släntstabilitet. Ytterligare insatser planeras.

2.12 Utbetalning av bidrag för planering och genomförande av åtgärder

SGI har inventerat möjliga åtgärdsobjekt där det finns handlingar framme för att kunna utföra åtgärder redan i år. Ansökningar som har beslutats av MSB men som inte har utförts är potentiella objekt. Bilateral kontakt har hållits med vissa kommuner.

SGI har inbjudit kommunerna att ansöka om bidrag enligt bidragsförordning SFS 2018:213 i syfte att förbättra stabilitetsförhållandena längs Göta älv. Bidraget ska avse genomförande av stabilitetsförbättrande åtgärder som minskar risken för ras och skred i områden med skredrisk. Kommunerna har informerats om att det under 2018 finns 40 miljoner kronor tillgängliga för utdelning och att bidragsdelen är på 70 procent. Ansökningar om bidrag ska ha inkommit till SGI senast den 15 augusti 2018. I år ser processen för ansökningar annorlunda ut än vad den kommer att göra framöver, eftersom det är viktigt att vi redan i år får möjlighet att påbörja genomförandet av konkreta klimatanpassningsåtgärder. Vi kommer att utgå från områden där det redan finns underlag för bedömning. Den 3 september kommer delegationen att avge sitt yttrande till SGI. Därefter tar SGI:s GD beslut om vilka objekt som ska beviljas medel.

Information om ansökningsmöjligheter har delgivits kommunerna via informationsmöte 22 maj, brev samt har publicerats på vår webbplats.

3. Ekonomi

Anslagsposten 1:10 ap.8 är indelad i tre delar.

Del	Budget (kronor) högst	Utfall tom maj 2018 (kronor)
Verksamheten vid Delegationen för Göta älv. Delegationens arbete omfattar att samordna, prioritera och stödja insatser som minskar ras- och skredrisker längs Göta älv. I arbetet ingår också besiktning och kontroll av Göta älv och geotekniska utredningar.	20 000 000	3 779 000
Utgifter i samband med administration av bidraget	2 000 000	0
Bidrag för åtgärder efter beslut av regeringen	40 000 000	0

Utfört arbete i uppdraget redovisas i kapitel 2. Förberedande arbete har utförts för att möjliggöra utbetalning av bidrag under hösten. Därför finns i dagsläget inga utgifter för administration och utbetalning av bidrag.

Statens geotekniska institut
Postadress: 581 93 Linköping
Tel: 013-20 18 00
E-post: sgi@swedgeo.se

www.swedgeo.se
